

Magyar Nemzet

„...a dolgot őt magát nézzük...”

Belső béke

Mit adhat Európa keleti fele a nyugatinak? Előnyt kovácsolhat-e megkésztettségéből és újat alkot, vagy szolgálisan másolja az odaát megszokottat? A *Vigília* januári számában Martini kardinális a *világítótórony* szerepét jósolja az egyesült Európának, s azt várja, hogy ehhez fontos leckét ad a kontinens Elbán inneni fele a több száz éves természetes választóvonalon túlinak. Tanulmányára történésztől, jogásztól, szociológustól, lelkésztől kért reflexiót a szerkesztőség, s a különbözőképpen vélekedők és válaszolók egyben egyetérteni látszanak: eufórikus várakozások helyett inkább érdemes józanul felmérni lehetőségeinket és korlátainkat, s megpróbálni lehetőleg a földön maradva elképzelni se nem fényes, se nem sötét jövőnket. Az érsek nézeteit továbbgondolókból nem valamiféle magyaros kultúrpresszimizmus szól, sem koalíciós pártjaink és kormányunk erőfeszítéseit egy mozdulattal elintéző ellenzéki okvetetlenkedés, erőszakolt borúlátás. *Sólyom* László például igencsak erős hittel mondja, hogy a rengeteg probléma és feladat ellenére sem lenne lehetetlen a *jövőnek szóló másként gondolkodás*, ki lehetne használni az újakezdés kínálta alkalmat, s új megoldásokkal példát mutatni a fejlettebb világnak ott, ahol annak nem sikerült igazán jó válaszokat találni. Például a környezetvédelemben, az információval való rendelkezés vagy a személyiségi jogok területén. A nagy lehetőség azonban másban van: az *önmagunkkal való kibékülésben*. *Sólyom* László arról az *egyedüli esélyről* beszél frásában, amelyet az átalakulás kínál az önvizsgálatra és a megváltozásra. S ajánlja ehhez „*utolsó eszközünket, a csöndet*”. Mégpedig nemcsak a belső kibékülést, hanem azt a társadalmi csöndességet, amelyet a semleges társadalom tesz lehetővé, ahol nem kell állandóan hitet tenni, meggyőződésünket kitérni ezt színelni.

A belső békét megteremteni, önmagunkkal kibékülni és így nézni másokra, ez az a keresztény erkölshöz méltó szándék és cél, amelyet gond nélkül követhetne mindenki, akár hiszi, akár tagadja vagy éppen kirekeszti életéből istent. S hogy miért marad a jelek szerint ez az általánosan is elterjedhető mentalitás mégis elhanyagolható kisebbségben, arra múltunkban találhatunk választ. Abban a múltban, amit nem megtagadni, hanem feldolgozni kellene-illene. Például az értelmiségnek, amelynek mai megosztottságát és egymást emésztő-gyilkolászó-címkéző viselkedését magyarázza az a néhány mondat, amelyet *Eörsi István* mond egyik interjújában az aczéli politika mérgező hatásáról. Következmenyeként olyan prosztituálódott értelmiség lépett az új lehetőségek előterébe, fejtegeti *Eörsi*, amely nem képes sem a múltját, sem a jövőjét tisztázni. Volt párttitkárok hirtelen elmennek félfasisztáknak, elfelejtve persze, hogy párttitkárok voltak és így tovább. Miért? „Mert a legtöbb ember legbelül valamiképpen kompromittáltak érzik magát?”

Hogyan is idéztem előbb kivételes esélyünket? Önmagunkkal kibékülni. Volna-e évtizedeken át frusztrált, képességeikben visszafejlesztett, tartásukban meghajlított embereknek szebb feladatuk, mint ahelyett hogy belső zavarodottságukat, békétlenségüket kívül éljék ki, embertársaikat és nem utolsósorban önmagukat károsítva, belső békéjüket teremtenék meg mindazon erények gyakorlásával, amelyekre a vallási tartalmától régen függetlenedett keresztény erkölcs tanít? Volna-e európaibb annál a végtelen csöndnél, amely nem a meghunyászkodás, nem a gyávaság, nem a szolgálélek csöndje, hanem az igazán szabad ember méltóságának csalhatatlan jele. S egyben utolsó eszköze.

Javorniczky István